

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Reg. č. projektu: CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002362

Autor: kolektiv autorů pod vedením prof. MUDr. Petra Zacha, CSc. z Ústavu Anatomie 3. LF UK

FYTOTERAPIE

u akutních problémů a

Léčiva trávicí soustavy

PVK FYTOTERAPIE

magdalena.sustkova@lf3.cuni.cz

- **Žlučnicková čajová směs**

- **Žaludeční čajová směs • Stomaran**

- **Projímavá čajová směs • Diabeten**

- **Čajová směs proti nadýmání**

- **Dětská čajová směs**

- **Thé salvat**

- **Tormentan**

- **Máta peprná**

- **Heřmánek pravý**

- **Lékořice lysá**

- **Fenykl**

- **Proskurník lékařský •**

 - **Šalvěj lékařská**

- **Brusnice borůvka •**

 - **Pampeliška/Smetanka
lékařská**

- **Lopuch větší**

- **Truskavec/Rdesno ptačí**

- **Jestřabina lékařská**

- **Ostružiník křovitý**

- **Sena**

- **Krušina opadavá**

- **Řebříček obecný**

- **Řepík lékařský**

- **Andělíka lékařská**

 - **Třezalka**

 - **tečkovaná**

- **Puškvorec**

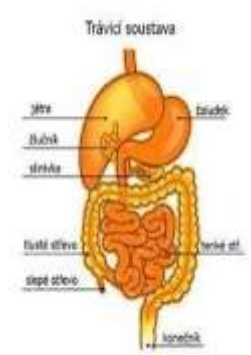
- **Zeměžluč
okolíkatá**

- **Pelyněk**

- **Libeček**

- **Reveň • atd.**

TRÁVICÍ SOUSTAVA

Směsi: Výběr rostlin ve směsích či

jednotlivě:

SÚKL

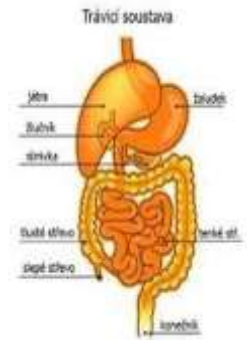
TRÁVICÍ SOUSTAVA –

GASTROINTESTINÁLNÍ PORUCHY:

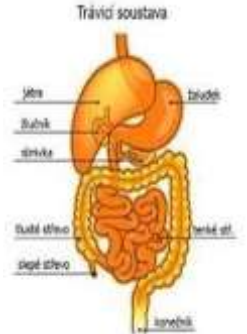
- **A Absinthii herba, Agrimoniae herba, Althaeae radix, Anisi aetheroleum, Anisi fructus**
- **B Boldi folium**
- **C Carvi aetheroleum, Carvi fructus, Centaurii herba, Chamomillae romanae flos, Cichorii intybi radix, Cinnamomi cortex, Cinnamomi corticis aetheroleum, Curcumae**
 - longae rhizome, Curcumae xanthorrhizae rhizoma, Cynarae folium
- **F Foeniculi amari fructus, Foeniculi dulcis fructus, Fucus vesiculosus thallus, Fumariae herba**

- **G Gentianae radix** *EMA*
- **H Harpagophyti radix, Hyperici herba, Helichrysi flos**
- **J Juniperi aetheroleum, Juniperi pseudo-fructus**
- **L Lini semen**
- **M Marrubii herba, Matricariae flos, Melissaefolium, Menthae piperitae aetheroleum, Menthae piperitae folium, Millefolii flos, Millefolii herba, Myrtilli fructus siccus**

- O Origani dictamni herba, Origani majorana herba
- Q Quercus cortex
- R Rosmarini aetheroleum, Rosmarini folium, Rubi idaei folium
- S Salviae officinalis folium, Sideritis herba
- T Taraxaci radix cum herba, Tormentillae rhizome • Z Zingiberis rhizome

TRÁVICÍ SOUSTAVA

ZÁCPA

- A Aloe
- F Frangulae cortex
- L Lini semen
- P Plantaginis ovatae semen, Plantaginis ovatae seminis *EMA*

tegumentum, Polypodii rhizoma, Psyllii semen

- R Rhamni purshianae cortex, Rhei radix Ricini oleum

- S Sennae folium, Sennae fructus

ZTRÁTA CHUŤI K JÍDLU

- A Absinthii herba, Arctii radix
- C Centaurii herba, Cichorii intybi radix
- F Foenugraeci semen
- G Gentianae radix
- H Harpagophyti radix
- L Lichen islandicus
- M Marrubii herba, Millefolii flos, Millefolii herba
- T Taraxacum radix cum herba

V ČR registrované bylinné směsi – rozdělení

- Nervová soustava

SÚKL

- **Trávicí soustava**
- **Dýchací soustava**

- **Vylučovací soustava**
- **Kardiovaskulární systém**

Trávící soustava	Nervová soustava	Kardiovaskulární systém	Vylučovací soustava	Dýchací soustava
Žlučnicková čajová směs	Species nervinae	ALVISAN NEO	Urcyston	Species pectorales
Žaludeční čajová směs	Čajová směs pro klidný spánek		Species urologicae	Průdušková čajová směs
Stomaran	Nervová směs		Fytokliman	Čajová směs při nachlazení
Projímavá čajová směs			Epilobin (prostata)	
Diabeten				
Čajová směs proti nadýmání				

Dětská čajová směs				
Thé salvat				
Tormentan				

- **Čajová směs**
proti nadýmání
- Trávicí soustava

INDIKACE: při lehkých trávicích obtížích provázených nadýmáním, pocitem plnosti a napětím v břiše. nálevové sáčky

2-3x denně 1sáčkový nálev - nevařit!;
maximálně 14 dní (u dětí max 1 týden)

NÚ/KI: od 4 let (podle uvážení mladším); hypersenzitivita, ne v těhotenství a kojení (lékořice; fenykl omezeně); ne u

pálení žáhy a žlučnickových kamenů (máta); lékořice - nadměrně působí hypokalemii - interakce! se srdečními glykosidy, antiarytmiky, diuretiky, adrenokortikosteroidy, stimulačními laxativy - riziko lze zmírnit suplementací draslíku

0218242

ČAJOVÁ SMĚS PROTI NADÝMÁNÍ

ČAJOVÁ SMĚS PROTI NADÝMÁNÍ

SPC 20 II

Léčivý čaj

20 II

Perorální podání česky

Sáček vyhrazená léčiva

HEŘMÁNKOVÝ KVĚT

Heřmáněk pravý (Matricaria chamomilla/recutita)

Tradiční užití fytofarmaka

EMA: Symptomatická léčba (1) mírných spasmy, (2) léčba příznaků nachlazení, zánětů v ústech a krku, (4) adjuvantní

Kód SÚKL

Registrovaný
název LP

Název LP ⁱ

Doplňek názvu

Síla

Léková forma

Velikost balení

Cesta

Jazyk obalu

Typ balení

Režim výdeje

Účinná látka

ATC skupina

Název ATC
skupiny

(MATRICARIAE FLOS)

LÉKOŘICOVÝ KOŘEN

(LIQUIRITIAE RADIX)

NAŘ MÁTY PEPRNÉ (MENTHAE

PIPERITAE HERBA)

PROSKURNÍKOVÝ KOŘEN

(ALTHAEAE RADIX)

PLOD FENYKLU OBECNÉHO

SLADKÉHO (FOENICULI

DULCIS FRUCTUS)

V11

FYTOFARMAKA A ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY
(ČESKÁ ATC SKUPINA)

**GIT obtíží jako nadýmání a
(3) léčba drobných vředů,
terapie podrážděné kůže a**

sliznic anální a genitální oblasti – po vyloučení závažných stavů lékařem, (5)
slabší záněty kůže (spáleniny od sluníčka), povrchové rány a vřídky (furunkuly)
Antiflogistikum, spasmolytikum, karminativum, antiulcerikum, dezinficiens,
kosmetikum – záněty, podráždění sliznic a pokožky, hojení ran, u bronchitid,
nachlazení; vnitřně i zevně

Květy, nat'; nálev

//...masti, zpracování silice..- mast
Dermazulen// Silice (chamazulen, matricin, matrikarin alfa-bisabolol atd.), flavonoidy,
hořčiny, sliz

NÚ: minimální; vysušuje - dráždění, svědění
pokožky - pozor u některých alergiků!;
nedoporučuje se současně s antitrombotiky

Lékořice lysá/variety/

(Glycyrrhiza glabra/inflata/uralensis)

Tradiční užití

EMA: 1) úleva u zažívacích obtíží včetně pocitu pálení a dyspepsie;

2) expektorans proti kašli spojeného s nachlazením
antiulcerozní efekt - podpora žaludečních protektivních mechanismů, urychlení léčby vředů; antivirové, antibakteriální, antifungální; protizánětlivé - záněty GIT a urogenitálního traktu, u zácpy; mukolytikum, expektorans, u astma, bronchitidy; jen nízké dávky močopudné; neuroprotektivní (izoflavonoid glabridin in vitro) **Kořen, rozemletý, extrakty** - nálev, orálně (vaří se - vznikne černá hmota „pendrek“) hořčiny, saponiny glycyrrhizin (sladký), monosacharidy, oligosacharidy, glykosidy-likviricin, likviricigenin atp; oxykumariny atp; //v semenech toxický kanavanin

pseudoaldosteronový efekt - zvýšení TK; inhibice efektu trombinu

NÚ/KI-interakce: ne nadměrně a ne déle než 4 týdny; **nedoporučuje se** u hepatitidy, městnání žluči,

Máta peprná (Mentha piperita)

Tradiční užití

EMA: Symptomatická úleva od zažívacích obtíží jako poruch trávení a plynatosti

Spasmolytikum, karminativum, cholagogum, sedativum, antiseptikum, antivirotikum, analgetikum (hlava), u kataru horních cest dýchacích, chuťové korigens; zevně u bolesti svalů - neuralgie, lokální anestetikum

Nat' (před rozkvětem); **nálev**; **extrakt**

Silice (těkavý menthol, menthon atd.), třísloviny, hořčiny, flavonové glykosidy

NÚ: minimální, někdy dráždění/alergie u užití oleje s extraktem opakovaně na kůži; **KI:** u dětí do 4 let (bronchokonstrikce), těhotenství, u žlučových kamenů

Proskurník lékařský

(Althea)

Tradiční užití

officinalis)

EMA: 1) zklidňující prostředek u symptomatické léčby orálního a faryngeálního dráždění a souvisejícího kašle; 2) a u symptomatické úlevy a mírných gastrointestinálních obtíží

Usnadňuje odkašlávání a mírní dráždění sliznic, při zánětech sliznic dýchacího ústrojí, dále při zánětech močových cest či střev; u těžkých průjmů dětí; antitusický, antimikrobní, protizánětlivý, imunomodulační, antioxidační efekt; analgetický, antiulcerózní (hypolaetin-8-glukosid), hypoglykemický efekt (Altheae-mucilage-O)

Kořen (macerovaný), extrakty, list - vlažný macerát!/nálev/sirup (orální, oromucosální podání); i zevně zábaly, masti - i směsi proti zánětu, spáleninám

Slizy/polysacharidy (1-6alfaD-glukan, Altheae-mucilage-O), různé sacharidy, kys galakturonová, glukuronová, pektiny, flavonoidy (hypolaetin-8-glukosid, izokvercitin, kvercitin, naringenin. ..) ,

NÚ: raději až od 3 let, ne v těhotenství; interakce/KI zatím nejsou

Fenykl (Foeniculum vulgare)

Tradiční užití

EMA – 1) symptomatická léčba mírných spazmických gastro-intestinálních obtíží včetně nadýmání a plynatosti; 2) symptomatická léčba slabých (pre)menstruačních křečí; 3) jako expectorans při kašli spojeném s nachlazením

U nadýmání, trávení, křečí žaludku, křečí střev, tvorba trávicích šťáv;

kojení - stimulace tvorby mateřského mléka, ulehčuje porod, provokace menstruace; zahlenění, hleny, kašel

nemoci močopohlavního systému; trombolytický, antioxidační účinek; zevně - podrážděné, unavené oči

Zejména plody - drcená **semena**, prášek, nálev; pro okamžité užití (kuchyně) - i listy, kořen Silice anetol (sladká typická chuť), nahořklý fenchol, fenchon, kumarinové deriváty atd.

NÚ: od 4 - 12 let (1) max 1 týden; do 4 let nedoporučeno - pouze po domluvě s pediatrem; obecně ne velké množství a ne déle než 14 dní v kůře (pozor hl u

těhotných); možné snížení efektu kontraceptiv u většího množství fenyklu
současně...

Toto dílo podléhá licenci [Creative Commons licenci 4.0 Mezinárodní Licence](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).